

Resultaten enquête leerbedrijven Kans op werk 2018

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Resultaten	4
<i>Aanbod vacatures</i>	4
<i>Invulling vacatures</i>	5
<i>Verwachte vacature ontwikkeling</i>	6
<i>Geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden</i>	10
<i>Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau</i>	12
Samenvatting	14

Inleiding

SBB houdt elk jaar de enquête Kans op werk onder leerbedrijven. De vragen gaan over werkgelegenheid, werving van personeel en verwachte ontwikkelingen voor mbo-functies. Met behulp van deze enquête brengen we de kans op werk voor mbo-studenten in kaart en kunnen we betrouwbare voorspellingen doen. De enquête wordt gebruikt om de statistische informatie uit andere bronnen aan te vullen. Zo kunnen we studenten en scholen goed informeren welke beroepen en opleidingen de beste kansen op de arbeidsmarkt bieden en dragen we eraan bij, dat bedrijven de vakmensen krijgen die ze nodig hebben.

Methodiek

Bedrijven die een erkenning hebben zijn benaderd om over maximaal twee mbo-kwalificaties/functies enquêtevragen te beantwoorden. Het vaststellen van de kwalificaties waarover de leerbedrijven werden bevraagd gebeurde op basis van de erkenningen en het aantal bpvo's¹ bij het leerbedrijf. Als een leerbedrijf meer dan twee erkenningen heeft, werd eerst de kwalificatie geselecteerd waarvoor de meeste bpvo's zijn afgegeven en vervolgens de kwalificatie waarvoor er het minste aantal erkenningen zijn in Nederland.

In 2018 verleenden ruim 13.200 bedrijven hun medewerking aan deze enquête en vulden in totaal ruim 20.400 vragenlijsten in. De uitkomsten zijn getoetst op significantie.² Dat betekent dat de beschreven resultaten echt betekenisvolle verschillen tussen de sectorkamers of beroepsgroepen zijn.

In deze rapportage staan de meest opvallende resultaten uit de enquête van 2018. De volgende onderwerpen komen aan bod:

- ✓ aanbod vacatures³
- ✓ invulling vacatures
- ✓ verwachte vacature ontwikkeling
- ✓ geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden
- ✓ verwachting ten aanzien van het gewenste opleidingsniveau

De resultaten worden getoond volgens de indeling van sectorkamers en beroepsgroepen⁴ van SBB. Het rapport wordt afgesloten met een korte samenvatting van de resultaten.

1 Bpvo: beroepspraktijkvormingsovereenkomst

2 Voor het toetsen van de significantie van de verschillen tussen groepen is gebruik gemaakt van het statistische analyseprogramma SPSS. De uitkomsten zijn op significantie getoetst middels een variantieanalyse, chi square toets en box plot met 95% betrouwbaarheidsinterval.

3 Het gaat hier om vacatures waarvoor extern is geworven, bv. via personeelsadvertenties in dagbladen of via internet.

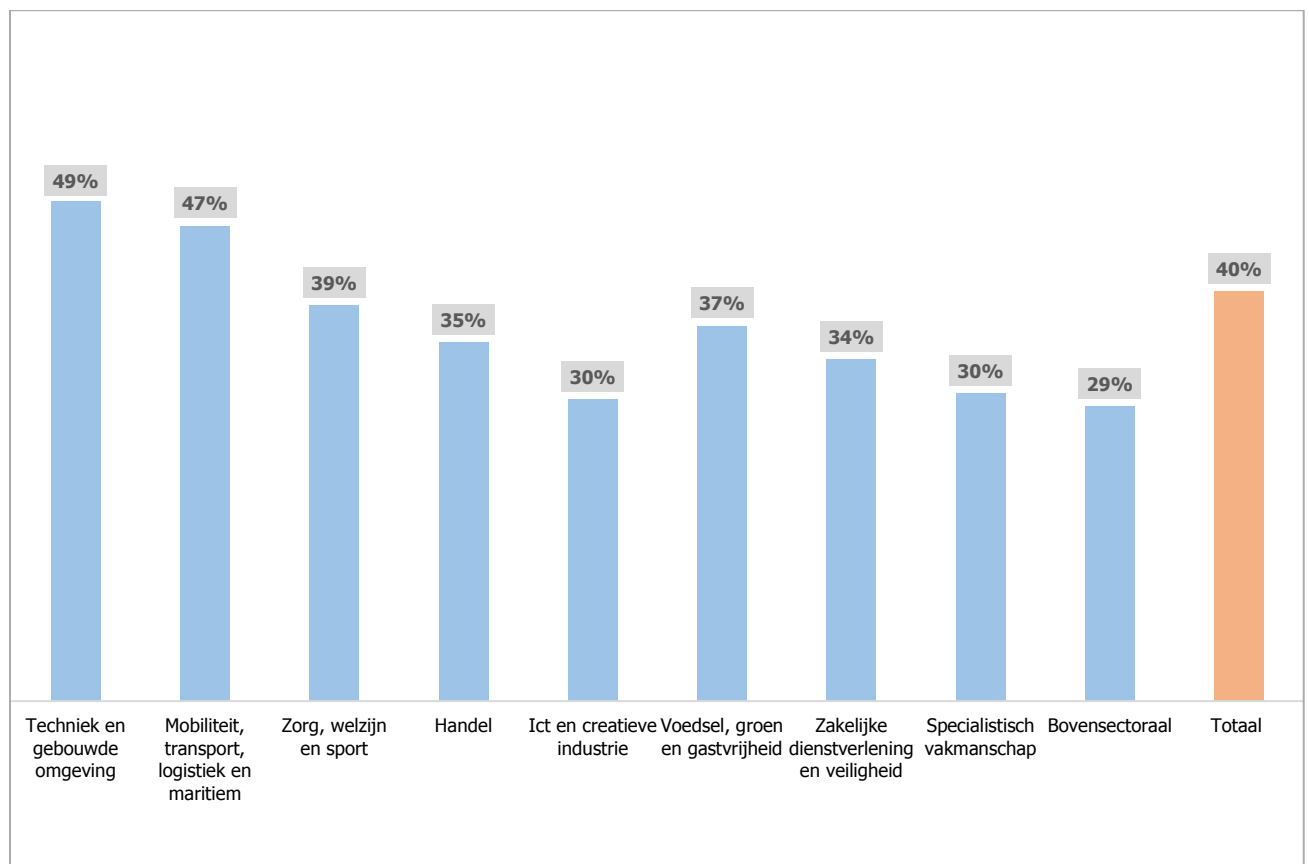
4 SBB kent acht sectorkamers waarnaar de mbo-opleidingen zijn onderverdeeld. Bovensectoraal is geen sectorkamer, maar er vallen wel opleidingen onder, bv. de entree-opleidingen. De beroepsgroepen komen overeen met de marktsegmenten die SBB onderscheidt binnen de acht sectorkamers, zie: <https://www.s-bb.nl/samenwerking/sectorkamers-en-marktsegmenten>.

Resultaten

Aanbod vacatures

De leerbedrijven is gevraagd of ze de afgelopen twaalf maanden een vacature beschikbaar hadden voor de mbo-functie(s) die in de enquête werden voorgelegd. Vier van de tien bedrijven geven aan dat ze de afgelopen 12 maanden één of meer vacatures hadden voor de voorgelegde mbo-functie(s). Van de leerbedrijven die aangaven vacatures te hebben ging het om gemiddeld 2,6 vacatures per leerbedrijf.

Figuur 1: Aandeel leerbedrijven dat afgelopen 12 maanden de betreffende vacatures beschikbaar had (%)



Het aandeel bedrijven met vacatures voor de voorgelegde functies in de afgelopen 12 maanden is het grootst binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem, met respectievelijk 49 en 47 procent. Voor functies binnen Specialistisch vakmanschap en Ict en creatieve industrie is dat 30 procent van de bedrijven.

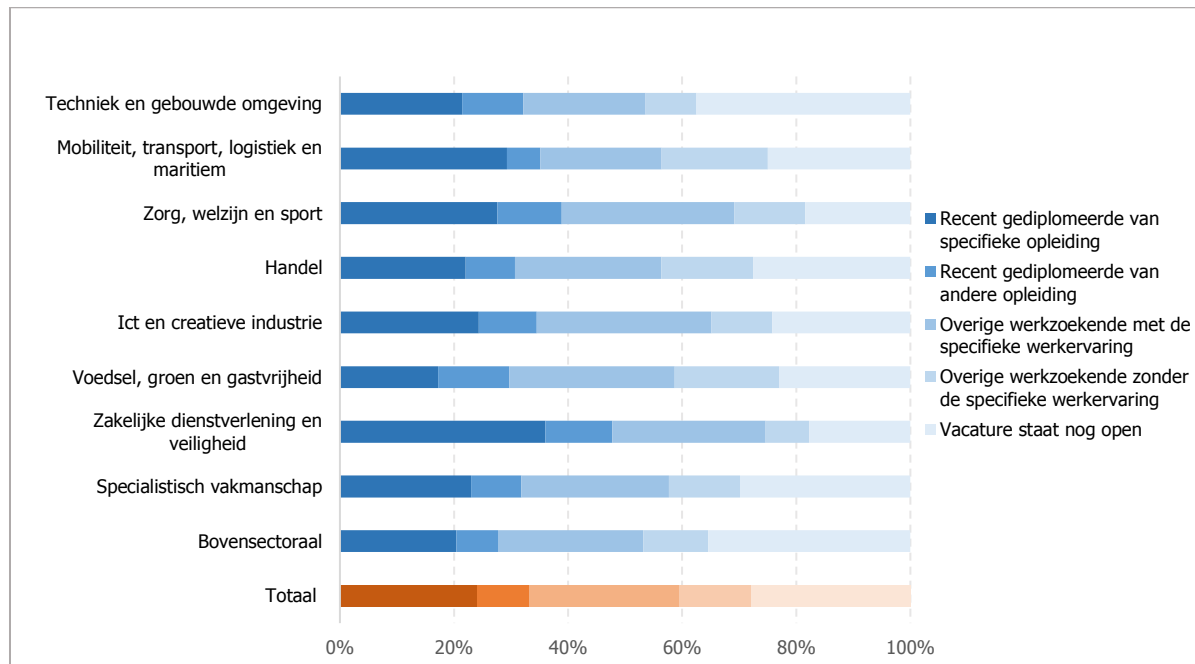
Op het niveau van beroepsgroepen is het aandeel bedrijven met vacatures het grootst bij Orde en veiligheid (61%), gevolgd door Assisterende gezondheidszorg (59%), Infra (57%), Metaal en metaalektro (55%) en Gespecialiseerde aanneming (54%).

Invulling vacatures

Om de concurrentie voor de opleiding te bepalen is aan bedrijven die aangaven dat ze de afgelopen twaalf maanden vacatures voor mbo-functies hadden gevraagd hoe deze zijn ingevuld:

- met een *recent gediplomeerde* van de specifieke opleiding,
- met een *recent gediplomeerde* van een andere opleiding,
- met een overige werkzoekende met de specifieke werkervaring,
- met een overige werkzoekende zonder de specifieke werkervaring.

Figuur 2: Invulling van de beschikbare vacatures van de afgelopen 12 maanden (%)



Van de aangegeven vacatures was op het moment van meten 72 procent ingevuld en stond 28 procent nog open.

Leerbedrijven geven in ruim een kwart van de gevallen (26%) aan dat de vacature is ingevuld met een werkzoekende met de specifieke werkervaring. In bijna een kwart van de gevallen (24%) was dat een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding, en in 12 procent van de gevallen ging het om een werkzoekende zonder de specifieke werkervaring. Het minst vaak werd een vacature met een recent gediplomeerde van een andere opleiding ingevuld (9%).

Dat de vacature is ingevuld door een werkzoekende met de specifieke werkervaring is met name te zien in de richting Ict en creatieve industrie en Zorg, welzijn en sport, met respectievelijk 31 en 30 procent van de gevallen.

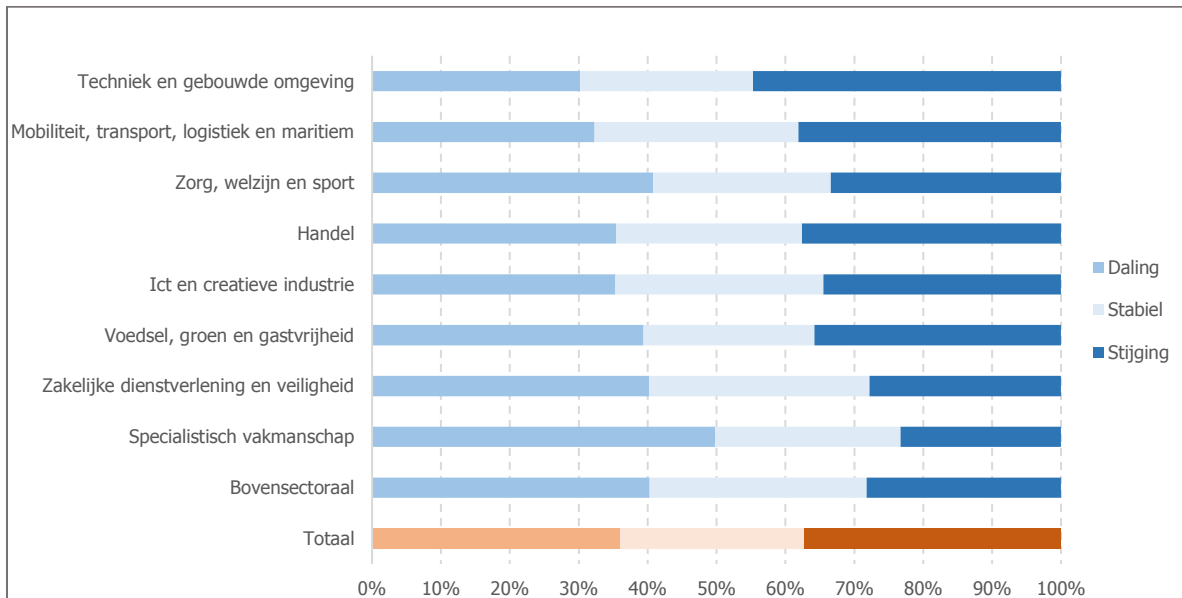
Bij vacatures voor functies binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid is het aandeel vacatures dat werd ingevuld met een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding het grootst (36%), gevolgd door Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (29%) en Zorg, welzijn en sport (28%). Binnen de richting Voedsel, groen en gastvrijheid (17%) en Techniek en gebouwde omgeving (21%) is dat aandeel het kleinst.

De beroepsgroep waar relatief het grootste aandeel vacatures werd ingevuld met een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding is Uiterlijke verzorging en Assisterende gezondheidszorg (beide 42%), gevolgd door Orde en veiligheid en Welzijn (beide 38%) en Sport en bewegen (36%).

Verwachte vacature ontwikkeling

Om een beeld te krijgen van de verwachte vacature ontwikkeling op korte en middellange termijn, is gevraagd naar de verwachtingen voor de komende twaalf maanden (figuur 3) en de komende vijf jaar (figuur 4).

Figuur 3: Verwachte vacature ontwikkeling in de komende twaalf maanden (%)



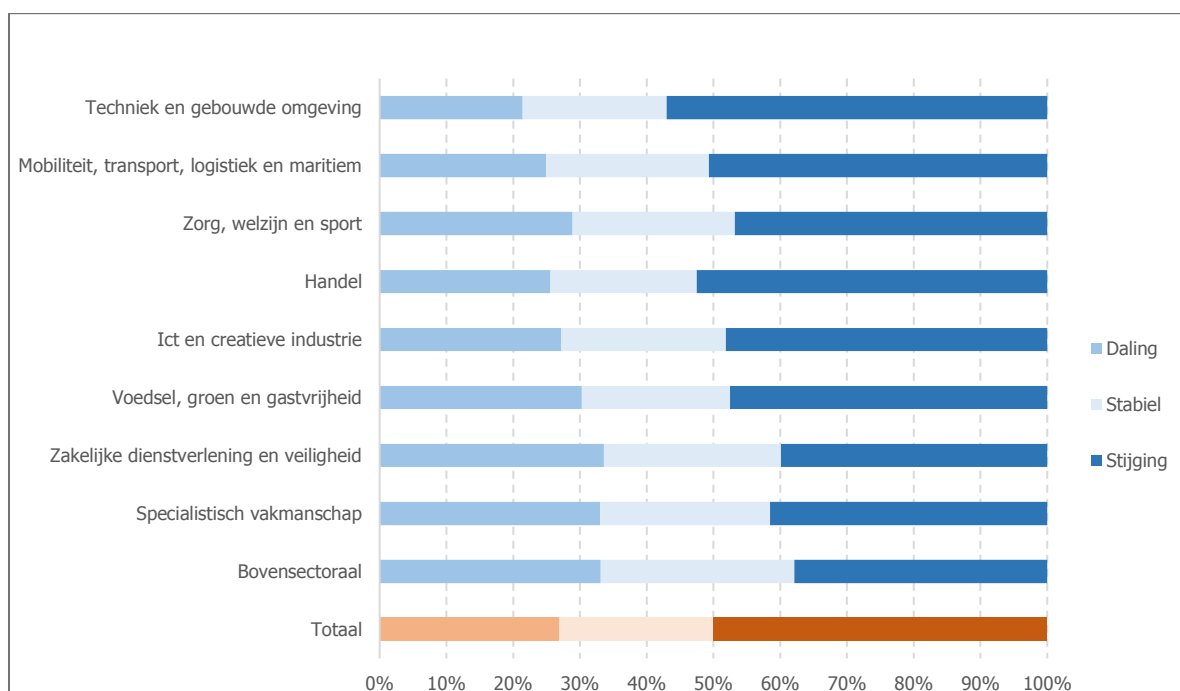
Ruim een kwart (27%) van de leerbedrijven verwacht dat het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies de komende twaalf maanden stabiel zal blijven. Meer dan een derde van de leerbedrijven verwacht een daling (36%) of een stijging (37%) van het aantal vacatures.

Vooral voor mbo-functies binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving wordt een stijging van het aantal vacatures verwacht (45%). Een daling wordt het meest verwacht binnen Specialistisch vakmanschap (50%).

Naar beroepsgroep wordt een stijging van vacatures vooral verwacht bij Gespecialiseerde aanneming (51%), gevolgd door Technische installaties en systemen (49%), Infra (48%), Metaal en metaalektro (45%) en Afbouw en onderhoud (44%).

Van een verwachte daling is vooral sprake binnen Creatief vakmanschap (56%), Uiterlijke verzorging (48%), Mode, interieur, textiel en tapijt (47%), Gezondheidstechnisch vakmanschap en Winkelambacht (beide 46%) en Juridisch (45%).

Figuur 4: Verwachte vacature ontwikkeling in de komende vijf jaar (%)



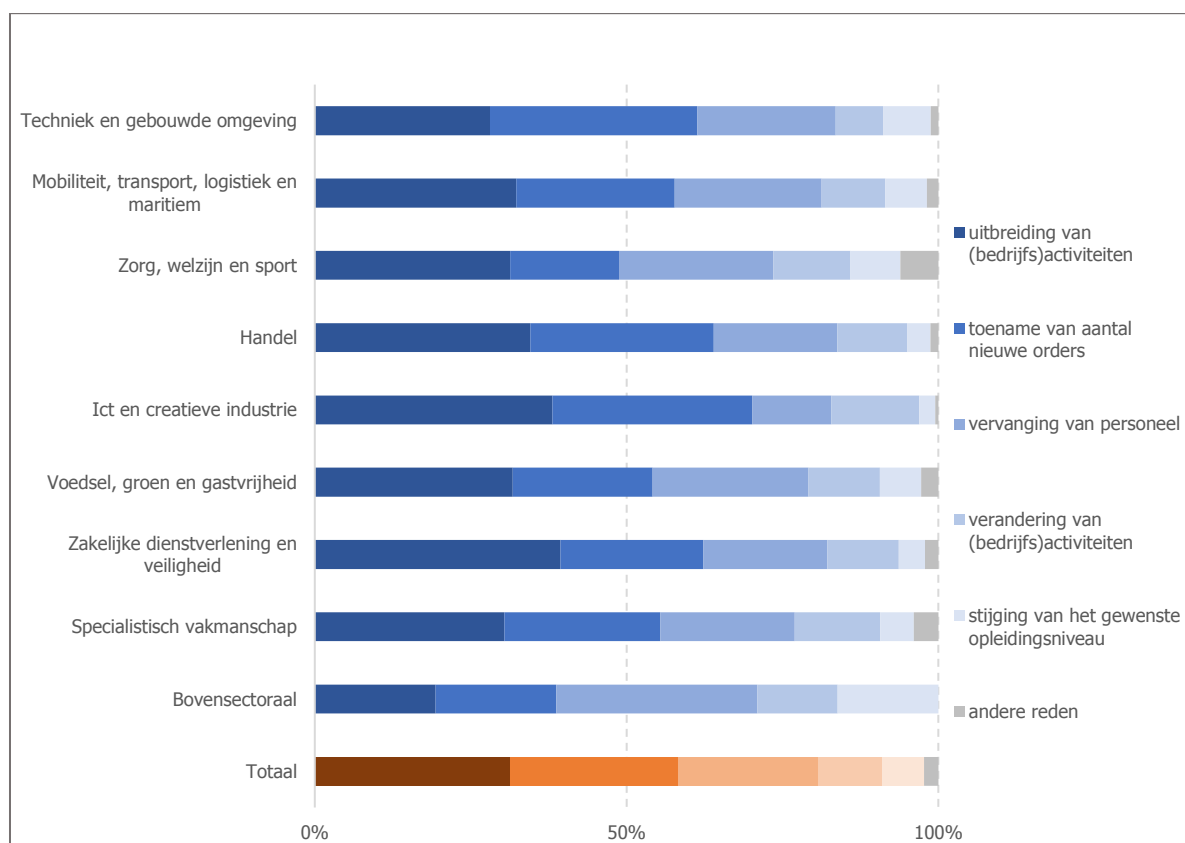
De verwachte ontwikkeling van het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies in de komende vijf jaar geeft een iets positiever beeld: de helft van de leerbedrijven verwacht een stijging en ruim een kwart (27%) verwacht een daling. De overige 23 procent verwacht dat het aantal vacatures stabiel zal blijven.

Een stijging wordt vooral verwacht voor mbo-functies binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving (57%), gevolgd door Handel (53%). Een daling wordt vooral verwacht binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (34%) en Specialistisch vakmanschap (33%).

Naar beroepsgroep wordt een vacaturestijging vooral verwacht binnen Gespecialiseerde aanneming en Infra (beide 61%), Metaal en metaalelektronica (60%), Technische installaties en systemen (59%), en Hout en meubel (58%).

Van een verwachte daling is vooral sprake bij Juridisch (36%), Office en Mode, interieur, textiel en tapijt (beide 35%), Uiterlijke verzorging (34%), en Gezondheidstechnisch vakmanschap, Creatief vakmanschap, Winkelandacht, Welzijn en Financiële diensten (allen 33%).

Figuur 5: Redenen voor de verwachte stijging van vacatures (%)

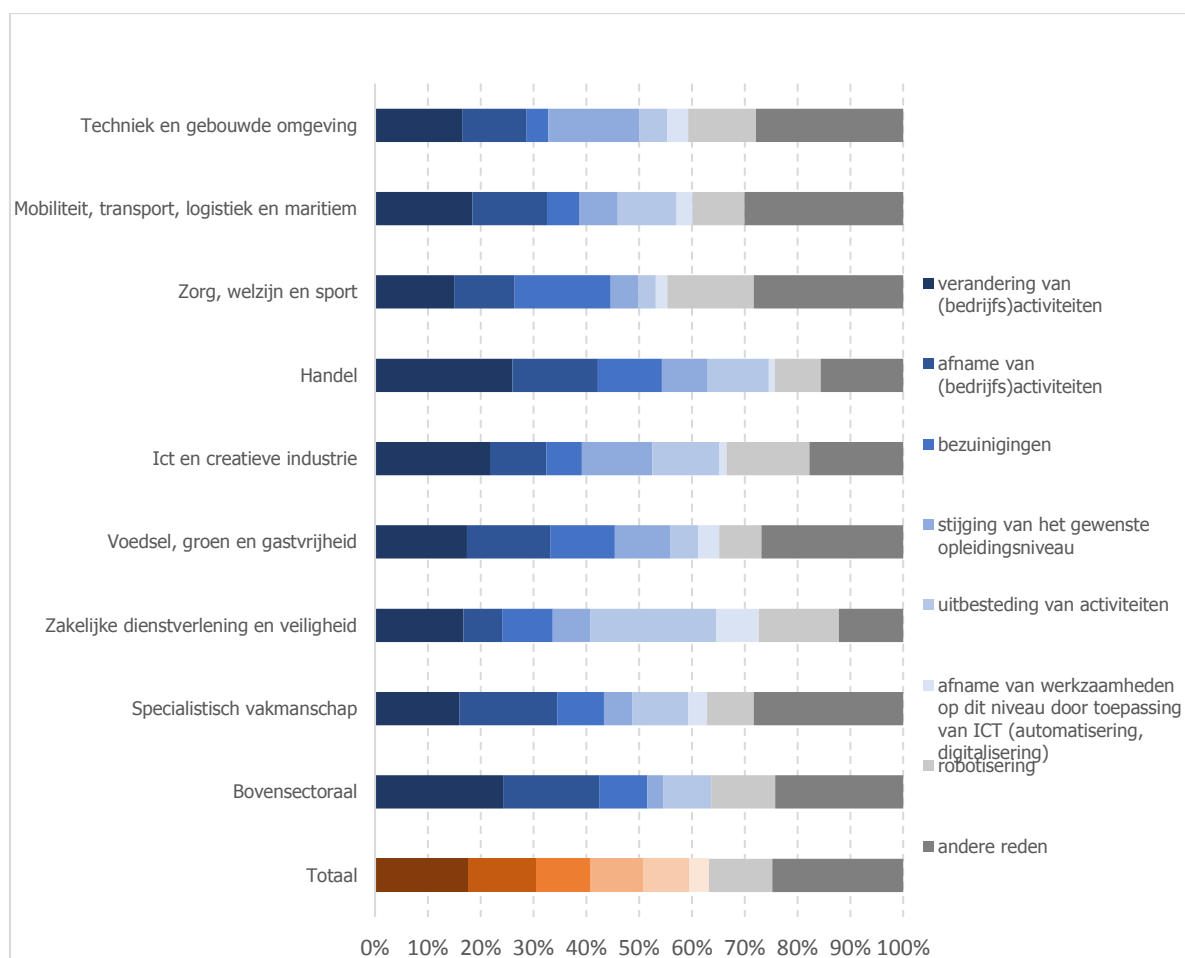


Als belangrijkste reden voor een verwachte vacaturestijging de komende 5 jaar wordt uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten genoemd (31%), gevolgd door toename van het aantal nieuwe orders (27%).

Uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten wordt vooral genoemd binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (39%) en Ict en creatieve industrie (38%). Toename van het aantal nieuwe orders wordt vooral genoemd binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving (33%) en Ict en creatieve industrie (32%).

Naar beroepsgroep wordt uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten het meest genoemd bij Orde en veiligheid (82%), Juridisch (81%), Financiële diensten (80%), en Groothandel en internationale handel, Transport en logistiek en Mode, interieur, textiel en tapijt (allen 78%).

Figuur 6: Redenen voor de verwachte daling van vacatures (%)



Als belangrijkste reden voor een verwachte vacatureddaling de komende 5 jaar wordt een verandering van (bedrijfs)activiteiten genoemd (18%), gevolgd door een afname van (bedrijfs)activiteiten (13%) en robotisering (12%). Een kwart geeft aan dat er andere redenen zijn.

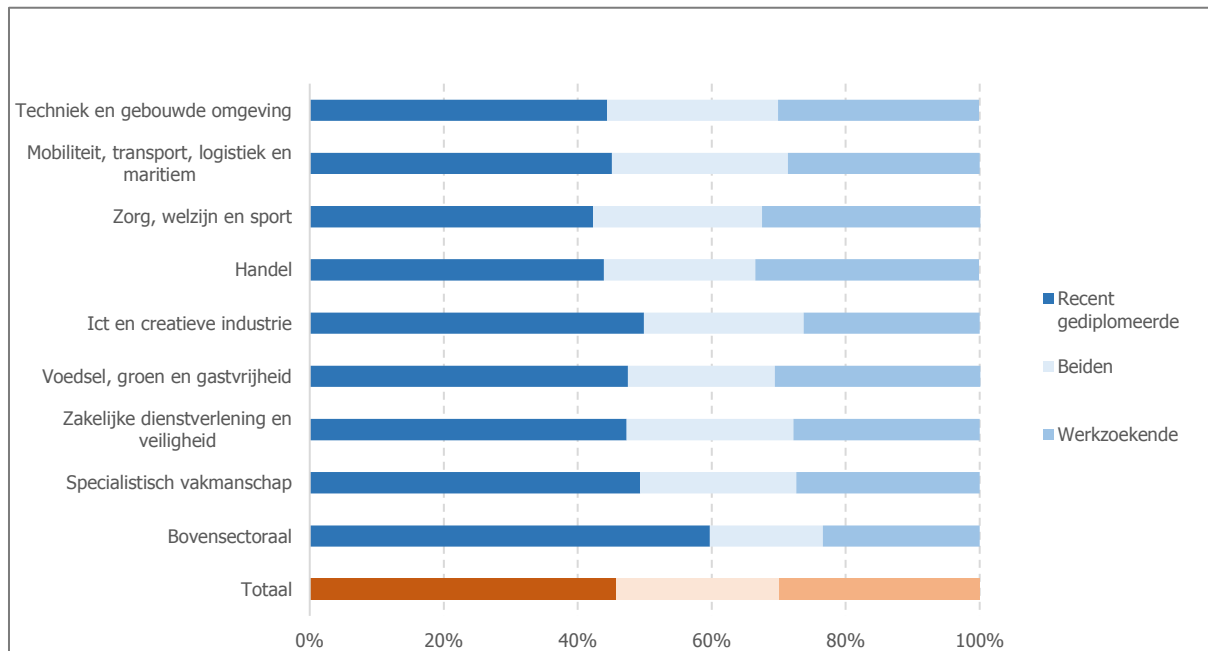
Verandering van (bedrijfs)activiteiten wordt vooral genoemd binnen Handel (26%) en Ict en creatieve industrie (22%). Voor afname van (bedrijfs)activiteiten geldt dat voor Specialistisch vakmanschap (19%), Handel en Voedsel, groen en gastvrijheid (beide 16%). Robotisering speelt met name een rol binnen Zorg, welzijn en sport en Ict en creatieve industrie (beide 16%), gevolgd door Zakelijke dienstverlening en veiligheid (15%).

Op het niveau van beroepsgroepen wordt verandering van (bedrijfs)activiteiten vooral genoemd binnen Gespecialiseerde aanneming (44%), gevolgd door Communicatie, media en design en Retail (beide 42%), Groothandel en internationale handel (39%) en Mode, interieur, textiel en tapijt (38%).

Geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden

Aan de leerbedrijven is gevraagd voor wie de toekomstige vacatures vooral geschikt zullen zijn: voor een recent gediplomeerde, een werkzoekende met werkervaring, of voor beide groepen.

Figuur 7: Geschiktheid van toekomstige vacatures (%)

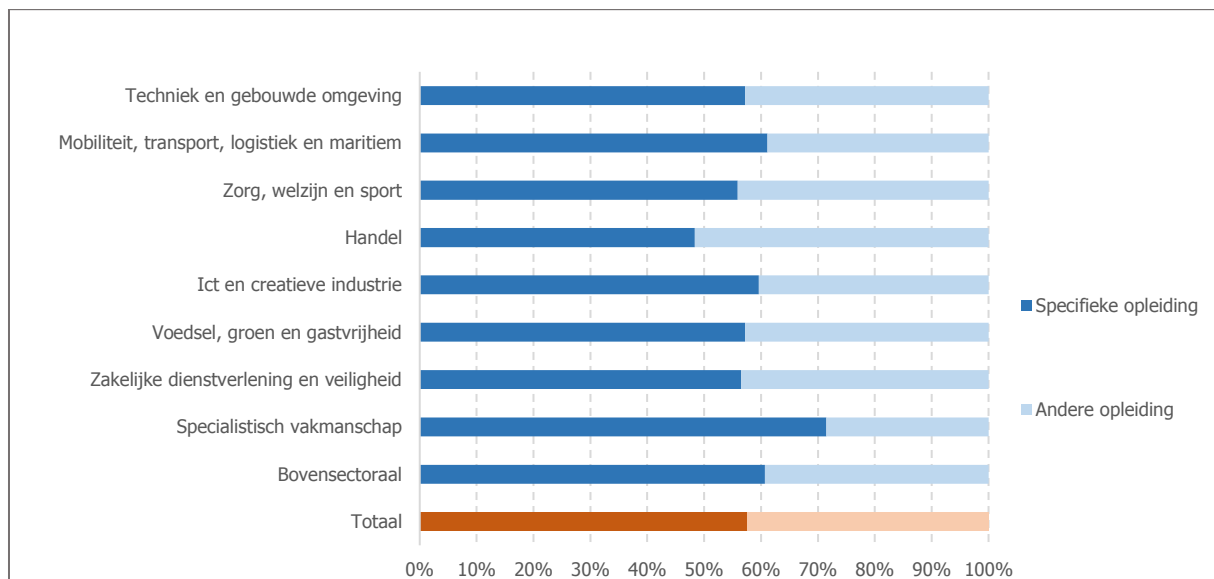


De meeste bedrijven geven aan dat de verwachte vacatures geschikt zijn voor recent gediplomeerden (46%), 30 procent geeft aan dat ze geschikt zullen zijn voor werkzoekenden met werkervaring en een kwart zegt dat dat voor beide groepen geldt.

Vooraf binnen de richting Ict en creatieve industrie (50%) en Specialistisch vakmanschap (49%) worden toekomstige vacatures geschikt geacht voor recent gediplomeerden. Binnen Zorg, welzijn en sport is dit met 42% het minst het geval.

Naar beroepsgroep is vooral sprake van geschiktheid voor recent gediplomeerden bij Creatief vakmanschap en Juridisch (beide 54%), Burgerlijke- en utiliteitsbouw en Winkelambacht (beide 52%), en Office, Ict, Communicatie, media en design, en Afbouw en onderhoud (allen 50%).

Figuur 8: Bij geschiktheid voor recent gediplomeerden: specifieke opleiding of andere opleiding (%)



Aan de leerbedrijven die aangaven dat de verwachte vacatures voor de voorgelegde mbo-functie geschikt zijn voor een recent gediplomeerde, is gevraagd of deze gediplomeerde de specifieke opleiding gevolgd moeten hebben of dat ook gediplomeerden van een andere opleiding in aanmerking komen. Ongeveer zes van de tien leerbedrijven geven aan dat de specifieke opleiding gevolgd moet zijn en bij vier van de tien komen ook andere gediplomeerden in aanmerking.

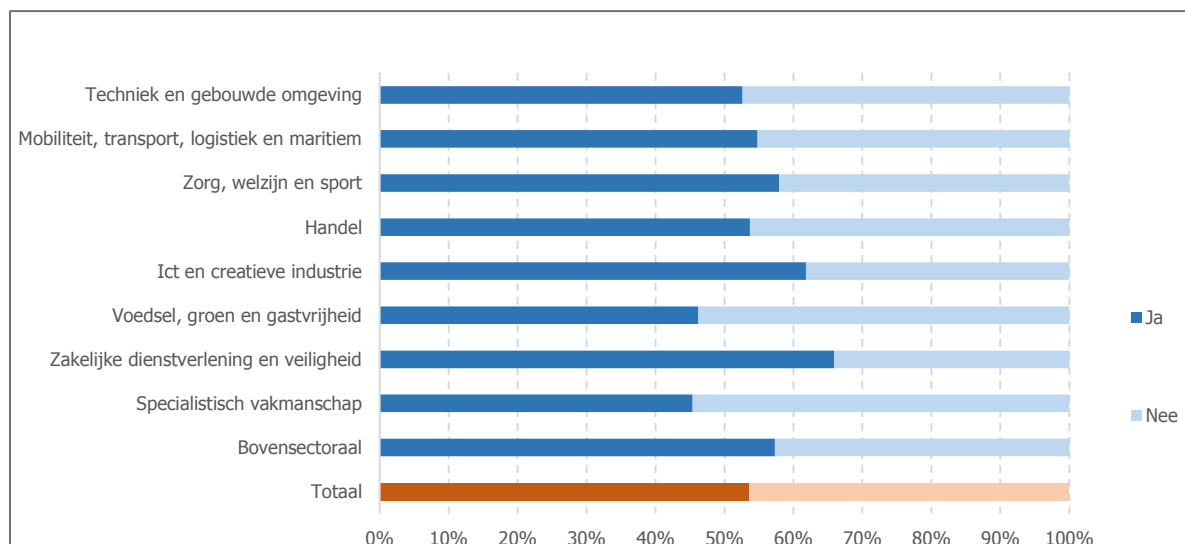
Dat de specifieke opleiding is gevolgd wordt het meest van belang geacht voor vacatures binnen de richting Specialistisch vakmanschap (71%), en het minst vaak binnen de richting Handel (48%).

Naar beroepsgroep is de specifieke opleiding vooral van belang bij Assisterende gezondheidszorg (88%), Gezondheidstechnisch vakmanschap (77%), Orde en veiligheid (74%), Burgerlijke en utiliteitsbouw (72%) en Ict (68%).

Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau

Aan de leerbedrijven is gevraagd of ze verwachten dat het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functie(s) de komende drie jaar zal stijgen.

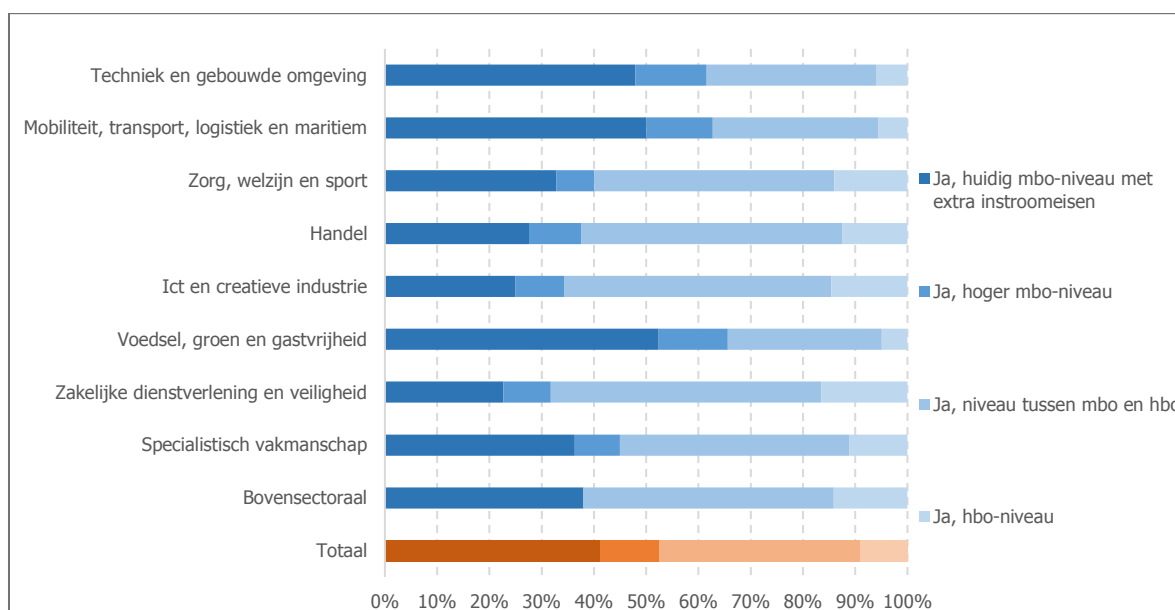
Figuur 9: Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau (%)



Iets meer dan de helft (54%) van de leerbedrijven verwacht de komende drie jaar een stijging van het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functies. Dat geldt vooral voor opleidingen binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (66%) en Ict en creatieve industrie (62%). Voor de richting Specialistisch vakmanschap (45%) en Voedsel, groen en gastvrijheid (46%) geldt dat in mindere mate.

Naar beroepsgroep wordt vooral een verhoging verwacht bij Financiële diensten (73%), gevolgd door Uiterlijke verzorging (70%), Welzijn, Ict en Orde en veiligheid (allen 69%), en Juridisch (67%).

Figuur 10: Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau in categorieën (%)



Van de leerbedrijven die aangeven een hoger gewenst opleidingsniveau te verwachten, doelt het grootste deel daarbij op het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen zoals certificaten (41%) en een niveau tussen mbo en hbo (38%).

Het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen wordt met name verwacht voor opleidingen binnen de richting Voedsel, groen en gastvrijheid (52%), Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (50%) en Techniek en gebouwde omgeving (48%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Carrosserie (71%), gevolgd door Afbouw en onderhoud en Gespecialiseerde aanneming (beide 67%), Infra (60%), Maritiem (57%), Groen (56%), en Winkelambacht en Orde en veiligheid (beide 55%).

De verwachting dat een hoger mbo-niveau gewenst gaat worden zien we met name voor opleidingen binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving (14%) en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem en Voedsel, groen en gastvrijheid (beide 13%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Orde en veiligheid (26%), Winkelambacht (19%) en Procesindustrie en laboratoria en Metaal en metaalelektronica (beide 17%).

Een niveau tussen mbo en hbo wordt met name verwacht binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (52%), Ict en creatieve industrie (51%) en Handel (50%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Juridisch (63%), Groothandel en internationale handel (61%), Financiële diensten (57%), en Mode, interieur, textiel en tapijt en Office (beide 53%).

Van een verwachte gewenste verhoging naar hbo-niveau is met name sprake binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (17%) en Ict en creatieve industrie (15%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Juridisch (24%), Ict (23%), Welzijn (22%) en Financiële diensten (20%).

Samenvatting

De enquête Kans op werk onder leerbedrijven draagt bij aan het in kaart brengen van de kans op werk voor mbo-studenten. De enquête wordt gebruikt om de statistische informatie uit andere bronnen aan te vullen. Met deze informatie kunnen we studenten en scholen goed informeren welke beroepen en opleidingen de beste kansen op de arbeidsmarkt bieden en dragen we eraan bij, dat bedrijven de vakmensen krijgen die ze nodig hebben. In 2018 verleenden ruim 13.200 bedrijven hun medewerking aan deze enquête en vulden in totaal ruim 20.400 vragenlijsten in voor maximaal twee mbo-functies.

Aanbod en invulling vacatures

Vier van de tien bedrijven geven aan dat ze de afgelopen twaalf maanden ten minste één vacature hadden voor de mbo-functie(s) die in de enquête werden voorgelegd. Dit was met name het geval binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem. Binnen Specialistisch vakmanschap en Ict en creatieve industrie was minder vaak sprake van de betreffende mbo-vacatures.

De beschikbare vacatures zijn relatief het meest ingevuld door een werkzoekende met de specifieke werkervaring, vooral binnen de richting Ict en creatieve industrie en Zorg, welzijn en sport. In een kwart van de gevallen is de vacature ingevuld door een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding. Dit speelt met name binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid, terwijl dit bij Voedsel, groen en gastvrijheid het minst het geval is.

Verwachte vacature ontwikkeling

De bedrijven zijn overwegend positief over de ontwikkeling van het aantal vacatures. Bijna 40 procent van de leerbedrijven verwacht dat het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies de komende twaalf maanden zal toenemen. De verwachte vacatureontwikkeling in de komende vijf jaar geeft een nog positiever beeld: 50 procent verwacht een stijging. Vooral binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving wordt een stijging van het aantal vacatures verwacht. Ruim een kwart van de bedrijven verwacht een vacaturedalende, vooral binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid en Specialistisch vakmanschap.

Als belangrijkste reden voor een verwachte vacaturestijging de komende vijf jaar wordt een uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten genoemd. Dit geldt vooral binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid en Ict en creatieve industrie. Als belangrijkste reden voor een verwachte vacaturedalende de komende vijf jaar wordt een verandering van (bedrijfs)activiteiten genoemd, met name in de richting Handel en Ict en creatieve industrie.

Geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden

Bijna de helft van de bedrijven verwacht dat toekomstige mbo-vacatures geschikt zullen zijn voor recent gediplomeerden, en dan vooral voor gediplomeerden van de specifieke opleiding. Vooral voor vacatures binnen Specialistisch vakmanschap is het van belang dat gediplomeerden de specifieke opleiding hebben gevolgd.

Verwachte verhoging gewenste opleidingsniveau

Iets meer dan de helft van de leerbedrijven verwacht de komende drie jaar een stijging van het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functies. Het grootste deel van de bedrijven doelt daarbij op het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen (bv. certificaten). Dat geldt vooral voor opleidingen binnen de richting Voedsel, groen en gastvrijheid, Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem, en Techniek en gebouwde omgeving. Voor de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid geldt dat in veel mindere mate. Daar wordt vooral een verhoging naar een niveau tussen mbo en hbo verwacht.